

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Dato: 8. juni 2005
Dok.: MCC40088
Politikontoret

Udkast til tale

til ministeren til brug for besvarelsen af samråds-
spørgsmål L (Alm. del) i Retsudvalget den 10. juni
2005.

Samrådspørgsmål L:

”Ad Rigsadvokatens redegørelse for behandlingen af klager over politiet i de nordiske lande og i Storbritannien, jf. REU, alm. del, svar på spørgsmål nr. 5.

Hvilke overvejelser giver redegørelsen ministeren anledning til?”

Svar:

1. Baggrunden for Rigsadvokatens redegørelse er som bekendt, at der i forbindelse med Statsadvokaten i Aalborgs behandling af en sag fra Løgstør om en anholdt, der døde i politiets varetægt, blev rejst spørgsmål om den danske politiklagenævnensordning. Det skete bl.a. i en tv-udsendelse på DR sidste år om samme sag.

Retsudvalget bad mig på den baggrund redegøre for behandlingen af sager mod politiet i de øvrige nordiske lande og i Storbritannien, og jeg bad herefter Rigsadvokaten udarbejde den redegørelse om spørgsmålet, som jeg i april i år sendte til Retsudvalget.

Jeg vil gerne indlede min besvarelse af retsudvalgs-spørgsmålet med en kort beskrivelse af den danske politiklagenævnensordning.

Herefter vil jeg omtale de væsentligste konklusioner i Rigsadvokatens redegørelse, og til slut vil jeg redegøre for mine overvejelser i anledning af redegørelsen.

2. Politiklagenævnensordningen trådte i kraft den 1. januar 1996, hvor reglerne om politiklagenævn blev indsat i retsplejeloven.

Ordningen er den, at der for hver af de regionale statsadvokater er oprettet et uafhængigt politiklagenævn, som løbende fører tilsyn med statsadvokaternes behandling af klager over politipersonalets adfærd i tjenesten og anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonalet i tjenesten.

Politiklagenævnene består af en advokat som formand og to lægmand, der udpeges efter indstilling fra amtsrådene og de kommuner, der også har amtskommunale opgaver.

Når statsadvokaten modtager adfærdsklager over eller anmeldelser vedrørende politipersonalet i tjenesten, skal statsadvokaten straks underrette politiklagenævnet.

Politiklagenævnet kan i den forbindelse tilkendegive, at der bør indledes undersøgelser i anledning af sådanne adfærdsklagesager og straffesager, ligesom nævnet kan tilkendegive, at en adfærdsklage bør behandles som en anmeldelse om strafbart forhold eller omvendt.

Statsadvokaten skal endvidere løbende orientere politiklagenævnene om alle væsentlige beslutninger, som statsadvokaten træffer i forbindelse med undersøgelsen.

Ved sagens afslutning skal statsadvokaten udarbejde en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen. Af redegørelsen skal det bl.a. fremgå, hvordan statsadvokaten har tænkt sig at afgøre sagen.

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan sagen efter nævnets opfattelse bør afgøres, og politiklagenævnet har senere mulighed for – når statsadvokaten har truffet sin afgørelse – at klage over afgørelsen til Rigsadvokaten, hvis de ikke er enige.

Der kan beskikkes en advokat for den forurettede, når forholdene taler herfor, eller hvis det følger af de generelle bestemmelser.

For at forbedre retstillingen for pårørende til personer, der dør i politiets varetægt, har jeg i lovforslag nr. L 160 – som skal tredjebehandles på tirsdag – foreslået, at adgangen til at få beskikket en bistandsadvokat udvides. Efter forslaget, skal også pårørende til personer, som er afgået ved døden under politiets behandling af straffesager mod politipersonale, kunne beskikkes en bistandsadvokat.

3. Jeg vil nu kort omtale de væsentligste konklusioner fra Rigsadvokatens redegørelse.

Det er i den forbindelse værd at bemærke, at de enkelte landes klagesystemer på en række centrale punkter er forskellige, og at man i sagens natur derfor bør udvise

stor varsomhed, når klagesystemerne skal sammenlignes og bedømmes.

Som tidligere nævnt har vi i Danmark oprettet uafhængige politiklagenævn, der løbende fører tilsyn med statsadvokaternes behandling af adfærdsklager og straffesager mod politipersonale.

Lignende ordninger med uafhængige organer, der fører tilsyn med myndighedernes behandling af politiklagesager, findes i Norge og Storbritannien, mens der ikke er oprettet sådanne uafhængige tilsynsorganer i Sverige, Finland og Island.

I disse lande behandles klager over politiet i stedet inden for de eksisterende rammer, dvs. af anklagemyndigheden og politiet.

Klagesystemerne i de enkelte lande adskiller sig også fra hinanden, når det drejer sig om spørgsmålet om, hvilke personalegrupper der er omfattet af ordningen.

I Danmark omfatter politiklagenævnensordningen ansatte i politikredsene og hos Rigspolitichefen med politimyndighed, mens ordningerne i andre lande f.eks. omfatter alle ansatte i politiet (Sverige) eller alle ansatte i både politiet og anklagemyndigheden (Norge).

Der er også forskelle, når det drejer sig om, hvilke sagstyper der er omfattet af de enkelte landes ordninger.

I Danmark er både adfærdsklagesager og straffesager omfattet af politiklagenævnensordningen, mens de tilsvarende tilsynsorganer i f.eks. Norge og Storbritannien alene behandler enten straffesager (Norge) eller adfærdsklager (Storbritannien).

Som også Rigsadvokaten er inde på i sin redegørelse, er det navnlig disse forskelle, man skal være opmærksom på ved en sammenligning af antallet af sager, hvor klagerne i de enkelte lande har fået medhold i sin klage – den såkaldte ”medholdsprocent”.

Hertil kommer, at også opgørelsesmetoden i landene omfattet af redegørelsen er forskellig, og for Sveriges og Finlands vedkommende foreligger der slet ikke statistisk materiale. Også disse forhold vanskeliggør en sammenligning af ”medholdsprocenten” i de enkelte lande.

Med disse væsentlige forbehold tegner der sig imidlertid ved en umiddelbar sammenligning af procenttallene det billede, at den samlede ”medholdsprocent” i Danmark er væsentlig højere end i de øvrige lande.

Den **samlede danske** ”medholdsprocent” var således i 2001 15,8 pct., i 2002 11,6 pct. og i 2003 15,8 pct.

For **adfærdsklagernes** vedkommende varierede den danske medholdsprocent mellem 6,1 pct. i 2001 og 4,8 pct. i 2002, og for straffesagernes vedkommende mellem 17,3 pct. i 2002 og 23,4 pct. i 2003.

Når **straffesagerne** ”renses” for færdselssager – hvor sager om politifolk, der tages i en automatisk hastighedskontrol, udgør den væsentligste andel af straffesagerne – varierer ”medholdsprocenten” mellem 7,7 pct. i 2001 og 2,7 pct. i 2003.

I **Storbritannien** varierede ”medholdprocenten” i adfærdsklagesager mellem 3,4 pct. i årene 2001/2002 og 3,8 pct. i årene 2002/2003.

I **Island** var den samlede medholdsprocenten 0 pct. i 2001 (på grund af et meget begrænset talmateriale), 3,2 pct. i 2002 og 10,5 pct. i 2003.

I **Norge** varierede medholdsprocenten i straffesager mellem 5,7 pct. i 2001 og 7,1 pct. i 2002.

4. Regeringen lægger naturligvis stor vægt på, at klagesager mod politiet behandles på en måde, som virker betryggende for alle implicerede parter, og man skal derfor være åben over for inspiration fra lande, der har valgt at organisere klagesystemet på en anden måde.

Som det er fremgået af Rigsadvokatens redegørelse, er der forskelle i den måde, som Storbritannien og de nordiske lande, herunder Danmark, har valgt at organisere deres klagesystemer på.

Jeg vil imidlertid gerne slå fast, at Rigsadvokatens redegørelse for klagesagsordningerne i de øvrige nordiske lande samt Storbritannien har overbevist mig om, at den her i landet gældende ordning med uafhængige klagenævn langt er at foretrække.

Der er i hvert fald efter min opfattelse ikke belæg for – på baggrund af den såkaldte ”medholdsprocent” – at fastslå, at vores politiklagenævnsordning ikke fungerer tilfredsstillende.

Derfor er der efter min opfattelse ikke grundlag for at vi ændrer vores klageordning.